

Krisen i Mellanöstern och livsmedelsproduktionens insatsmarknader:

Rapport om den ekonomiska beredskapen bland SLC:s odlare våren 2026

Tidpunkt för datainsamlingen: 30 mars–7 april 2026.

Antal svarande: 1 895 godkända svar, varav 372 från SLC-områdena

Målgrupp: Finländska lantbruksföretagare (spridning huvudsakligen via MTK:s och SLC:s kanaler)

Metod: Elektronisk enkätblankett (9 strukturerade frågor och ett öppet svarsfält)

1. Respondentunderlag och strukturella skillnader

Totalt inkom **372 svar från de svenskspråkiga förbundens områden.**

Förbund	Antal Svarande	Andel av enkätens samtliga svar
SLC Nyland	113	6,0 %
SLC Åboland	28	1,5 %
ÖSP	205	10,8 %
ÅPF	26	1,4 %

- **Produktionsinriktningar:** I SLC-områdena dominerar växtodlingen. 64,8 % av de svarande är spannmåls-, oljeväxt- och proteingrödsgårdar, jämfört med cirka 52 % i hela landet. Andelen nötköttsgårdar är 9,4 % och andelen mjölkgårdar 6,2 %. Potatisgårdar är relativt vanligare i området, 5,6 %, än i landet i genomsnitt.
- **Ekonomisk storleksklass:** Gårdarna i SLC-områdena är i genomsnitt något mindre mätt i omsättning. Cirka 51 % av gårdarna hör till omsättningsklassen under 100 000 euro, medan motsvarande andel i hela landet är något lägre. Detta förklaras av tyngdpunkten på växtodling.

2. Ekonomisk situation och likviditet

- **Likviditetsindex:** SLC-svarandenas prognos för likviditeten är **1,90** på en skala från 1 till 5, vilket är nästan identiskt med rikssnittet på **1,94**. Situationen är alltså lika kritisk som i övriga landet. Hela **82,3 %** av SLC-svarandena bedömer att deras likviditet kommer att försämrans under de kommande 6 månaderna, medan motsvarande andel i resten av landet är **77,0 %**.
- **Förmåga att föra över kostnader:** I SLC-områdena är förmågan att föra över kostnader till priserna **1,47**, vilket är högre än rikssnittet på 1,31. Detta kan förklaras

av mer specialiserade produktionsinriktningar, såsom potatis och vissa kontraktsodlingar, där prisbildningen kan vara mer flexibel än för basgrödor eller mjölk.

3. Beredskap och anskaffning av produktionsinsatser

SLC-företagarnas beredskap när det gäller inköp av produktionsinsatser är nästan identisk med rikssnittet, och marginellt bättre när det gäller bränslen. Detta kan dock förklaras enbart av mindre gårdsstorlek, vilket ger gårdarna möjlighet att lagra en större del av årets förbrukning.

Insats	SLC-områdena (medeltal %)	Hela landet (medeltal %)
Bränslen 2026	40,6 %	38,5 %
Gödselmedel (våren 2026)	76,8 %	77,4 %

4. Kostnadsökningens effekter och investeringar

I detta avsnitt avviker SLC-områdena tydligt från den nationella trenden:

- **Inställda investeringar:** Hela **34,1 %** av SLC-svarandena bedömer att de måste ställa in investeringar. Det är klart högre än rikssnittet på **28,4 %**.
- **Uppskjutna investeringar:** 59,9 % bedömer att de måste skjuta upp investeringar, jämfört med 63,2 % i hela landet
- **Finansiering:** Förhandlingar om tilläggsfinansiering, 15,6 %, och ändringar i betalningsprogram, 18,3 %, är något ovanligare än nationellt. Det kan tyda på antingen starkare balansräkningar eller lägre skuldsättning på växtodlingsdominerade gårdar.

5. Operativa anpassningsåtgärder

Odlarna i SLC-områdena reagerar på kostnadskrisen betydligt kraftigare genom att minska produktionen och ändra odlingsplanerna.

Anpassningsåtgärd	SLC- områdena	Övriga landet	Skillnad
Minskning av odlingsarealen	27,4 %	19,4 %	+8,0 %-enh
Minskning av andelen marknadsgrödor	56,2 %	53,6 %	+2,6 %-enh
Ökning av kvävebindande grödor	55,1 %	50,8 %	+4,3 %-enh

5. Innehållet i de öppna svaren (kvalitativ analys)

SLC-svarandenas öppna kommentarer, N=78, framträder en djup oro och till och med förtvivlan. De centrala temana är följande:

- **"Katastrofal situation"**: Många svenskspråkiga svarande använder starka uttryck, såsom "katastrof" eller "allt far åt pipan".
- **Brist på marknadsmakt**: Särskilt i de svenskspråkiga svaren kritiseras det att odlaren inte har någon makt över prissättningen.
- **Nedläggning av verksamheten**: Flera svarande säger rakt ut att de inte tänker så i år, eller att detta blir den sista våren som odlare om priserna inte stiger. "Jag tänker inte betala för att odla mat åt andra."
- **Flexibilitet i stödsystemet**: Det föreslås att stödsanktioner slopas och att stöden betalas ut fullt ut för att trygga likviditeten utan nya statliga utgifter.

6. Sammanfattning: Hur skiljer sig SLC-områdena från övriga landet?

1. **Större investeringslåsnig**: I SLC-områdena är det vanligare att investeringar ställs in, 34 % jämfört med 28 %.
2. **Tyngdpunkt på växtodling**: Områdets ekonomi är starkt beroende av spannmålspriset och gödselkostnaderna.
3. **Något bättre kostnadsöverföring**: Kostnaderna kan i någon mån föras vidare till priserna bättre, 1,47 jämfört med 1,31, men det räcker inte för att vända likviditetsprognosen i positiv riktning.
4. **Kraftig attitydförändring**: I de öppna svaren framträder en ovilja att producera med förlust, vilket kan leda till att mer åkermark läggs i träda i SLC-områdena än i övriga landet.

Mer information om enkäten:

Johan Åberg
Jordbruksdirektör
MTK ry
johan.oberg@mtk.fi

Vikke Schildt
Projektchef
MTK ry
vikke.schildt@mtk.fi